

pesconf.nuczu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Civil Security
Цивільна безпека

International Scientific Applied Conference "PROBLEMS OF EMERGENCY SITUATIONS"

Chemical Technology and Engineering
Хімічна технологія та інженерія

Physics and Materials Science
Фізика та матеріалознавство

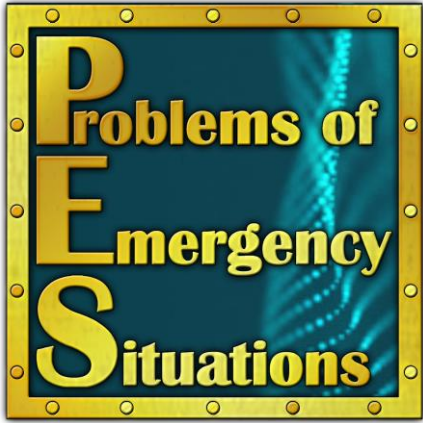
Applied Geometry, Engineering Graphics and Information Technology
Прикладна геометрія, інженерна графіка та інформаційні технології

Kharkiv

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Міжнародна
науково-практична конференція

Проблеми
надзвичайних
ситуацій

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків
16 травня 2024 року

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРЯДЖАННЯ 5,45–14,5-ММ НСЗ ЗА ДОПОМОГОЮ УСТАНОВКИ ТА ПЛАСТИНЧАТОГО ТРАНСПОРТЕРА ПТ-600

Смирнов О.М.

Національний університет цивільного захисту України

Наявність надлишкових і непридатних до бойового застосування боєприпасів, пов'язана з їх моральним і фізичним зносом та закінченням гарантійних термінів зберігання, приводить до постійного збільшення об'ємів утилізації боєприпасів.

Як показали події останніх років, наявність скупчень великої кількості таких боєприпасів в місцях зберігання представляють потенційну небезпеку масових вибухів та катастроф.

В Україні загострилася ситуація на об'єктах зберігання боєприпасів і вибухових речовин. Свідченням цього є вибухи на арсеналах та складах, останній пролунав: 22.02.19 року в/ч А-1358 сховища 47 арсеналу МО України в с. Цвітоха Хмельницької області.

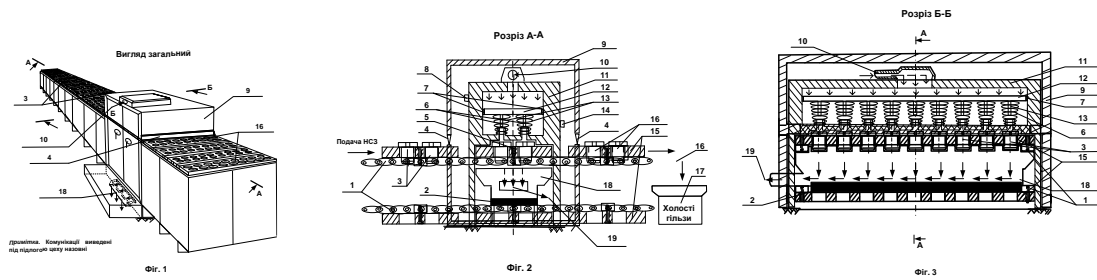
Зараз на арсеналах, базах та складах зберігаються 5,45–14,5-мм набой до стрілецької зброї (НСЗ) із закінченим гарантійний терміном зберігання, що потребують негайної утилізації.

У теперішній час утилізацію 5,45–14,5-мм НСЗ, гарантійний термін зберігання яких закінчився, здійснюють шляхом підриву або спалюванням (випалюванням) в спеціально обладнаних місцях (підривних майданчиках) з використанням відповідного обладнання із подальшим похованням відходів. Різновидом такої утилізації є випалювання НСЗ в бронепечах та спеціальних чавунних казанах або бункерах [3]. Зазначені способи утилізації та обладнання, яке використовується для цього, не забезпечують гарантованих рівнів безпеки та повного знищення вибухонебезпечних компонентів. Не є оптимальними такі процеси утилізації і з точки зору економічної доцільності, тому що призводять до безповоротних втрат цінних дефіцитних вторинних матеріалів і забруднення навколишнього середовища.

Пропоную технологію розряджання 5,45–14,5-мм НСЗ за допомогою установки механічним способом, що містить опорні дерев'яні планки, які закріплені на пластинах конвеєра ПТ-600, принаймні одну багатогніздову одноярусну касету для НСЗ, пробійник, захисний кожух та контейнер для відпрацьованих НСЗ (гільз), яка відрізняється тим, що розряджання НСЗ здійснюється автоматично, встановленим всередині обладнаного шиберами захисного кожуху, пробійником, який виконано у вигляді пластини з металевими штирями (18 од.), кількість і розміщення яких співпадає з кількістю та розміщенням НСЗ у касеті, та з можливостю зворотнопоступального руху під впливом стислого повітря і пружинного механізму, при цьому установка додатково обладнана встановленими у техноло-гічній послідовності пластинчатим транспортером ПТ-600, датчиками переміщення касети з НСЗ і пробійника, датчиком часу спрацювання пробійника та системою відведення порохових газів і уловлювання залишків від куль.

Для розряджання 5,45–14,5-мм НСЗ розроблена спеціальна установка, модель якої представлена на фіг. 1–3 (рис. 1).

Технічний результат під час використання запропонованої установки, полягає в реалізації можливості автоматизації процесу розряджання НСЗ, що забезпечить підвищення його продуктивності, техногенної та екологічної безпеки з мінімальними трудовитратами в заводських умовах з використанням штатного обладнання.

Рис. 1. Установа для розрядження 5,45–14,5-мм НСЗ: 1 – транспортер (ПТ-600); 2 – уловлювач куль; 3 – 5,45–14,5-мм НСЗ (18 од.); 4 – шибер (2 шт.); 5 – кінцевий датчик переміщення касет; 6 – пружини; 7 – ущільнювачі; 8, 14 – датчики часу спрацювання пневмоприводу; 9 – шафа установки; 10 – отвір для подачі стислого повітря; 11 – захисний кожух; 12 – пневматичний пробійник; 13 – пластини з металевими штирями; 15 – багатогніздові одноярусні касети; 16 – розряджені НСЗ (гільзи); 17 – контейнер; 18 – система відведення порохових газів; 19 – порохові гази.

Роботи з розрядження набоїв до стрілецької зброї, за допомогою установки обладнаній у виробничому приміщенні цеху, проводяться відповідно робочого технологічного процесу по відомості складання (ремонт, розділення, комплектації) боєприпасів (ф. 203). Згідно цієї відомості списуються 5,45–14,5-мм НСЗ, а оприбутковується металобрухт (залишки від куль та гільз).

Висновки:

1. Техногенна та екологічна безпека гарантується здійсненням прострілу НСЗ пробійником під захисним кожухом, ізоляцію якого після входу та виходу касет з набоями забезпечують шибери (вхідний та вихідний) (фіг. 2), а порохові гази, що утворюються під захисним кожухом, через систему постійно видаляються примусовою витяжною вентиляцією.

2. Використання запропонованої установки для розрядження НСЗ механічним способом дозволяє в заводських умовах із використанням штатного обладнання і мінімальними трудовитратами з максимальною продуктивністю, безпекою, екологічністю та економічною доцільністю здійснювати операції роздільної утилізації НСЗ гарантійний термін зберігання яких закінчився.

ЛІТЕРАТУРА

1. Патент № 137304 UA. МПК (2006.01). F42В 33/06. Установа для розрядження капсульних втулок артилерійських пострілів / Смирнов О.М., Толкунов І.О., Бондаренко О.О., Попов І.І.; власник: НУЦЗУ, вул. Чернишевська, 94, м. Харків, 61023, № у 201904258, заявка 22.04.2019; опубл. 10.10.2019, Бюл. № 19.

2. Патент № 146812 UA. МПК (2006.01). F42В 33/06. Технологічна лінія для розрядження капсульних втулок артилерійських пострілів / Смирнов О.М., Толкунов І.О., Іванець Г.В., Попов І.І.; власник: НУЦЗУ, вул. Чернишевська, 94, м. Харків, 61023, № у 202007408, заявка 22.11.2020; опубл. 17.03.2021, Бюл. № 11.

3. Інструкція з розрядження і знищення боєприпасів на арсеналах, базах і окружних складах. 1986. С. 25–28.

Щеголева М.Г., Васильченко О.В., Дармофал Е.А. Оцінка активності гальванопар з участю амальгамних пломбувальних матеріалів	265
Arduengo F. Agency interoperability pre, during and post CBRN/TIH incidents	267
Cochrane L. Biomedical and chemical countermeasures against risks associated with biodefense threats	269
Cosentino I. CBRN Response under the European flag	271
Haefner A. Next generation 3D radiation mapping and visualization technologies for emergency response	272
Lebedev V., Riabchenko M., Shestopalov O., Tykhomyrova T. Study of electromagnetic radiation absorption by polymer ceramic-inorganic composites	273
Romano L. Preventing mass panic: why it is important to educate the press on core radiological issues and how to do so successfully	275
Rothbacher D. Dry decontamination for immediate and operational (emergency) decontamination in case of chemical incidents involving Chemical Warfare Agents and Toxic Industrial Chemicals	277
Reich WKH Missions of joint chemical, biological, radiological and nuclear defence centre of excellence	278

СЕКЦІЯ 5. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

Адашевський О.В., Байрачний В.Б. Оцінка впливу на гідросферу місць накопичення твердих відходів кондитерських виробництв	280
Артюхов Є.О., Рашкевич Н.В. Опис передумов використання технологій машинного навчання для виявлення антисоціальної поведінки	282
Боротинець А.Д., Тригуб В.В. Розрахункові значення площі горизонтальної проекції вагітних жінок	284
Букаренко Н.О., Слівна Д.Ю. Впровадження ризик-менеджменту у системі управління охороною праці підприємства	286
Васильєв І.О., Голубець І.М., Бикова О.В. Деякі аспекти управління охороною праці зарубіжних країн	288
Гаврилюк К.Р., Хара Д.А., Рашкевич Н.В. Автоматизація процесу окислення діоксиду сірки	290
Горишнякова Я.В. Визначення критеріїв комплексної оцінки екологічної безпеки відкритого видобування титанової руди при плануванні післяпроектного моніторингу в складі ОВД	292
Гриценко А.В., Маркіна Н.К. Організація оперативного моніторингу довкілля як екологічна основа забезпечення цивільного захисту в умовах катастрофічних ситуацій	294
Дідовець Ю.Ю., Колосков В.Ю., Бандурян Б.Б. Методика дослідження забруднення ґрунту важкими металами в місцях вибухів	296
Карпенко В.Л., Черпаха Р.Е., Рашкевич Н.В. Сутність концепції забезпечення безпеки середовища життєдіяльності	298
Кирилович О.Д., Рашкевич Н.В. Балансування між підвищенням потреб в продуктах харчування та стійким управлінням ґрунтовими ресурсами	300
Клочко Т.О., Уренова А.С., Швідько Д.О. Пооб'єктні підходи до визначення аналітичних екологічних збитків	302
Кондратенко Т.В. Комплексне формування компетентностей з безпеки життєдіяльності та охорони праці майбутніх педагогів у процесі фахової підготовки	304
Кочетов М.С., Тихомирова Т.С. Дослідження впливу відходів споживання кави на рівень рН ґрунтів	306

Крот О.П., Крот О.Ю., Пуховой О.В., Косенко Н.О., Левашова Ю.С. Багатокритеріальний вибір екологічно безпечної технології захисту довкілля при термічному знешкодженні відходів	308
Крючкова В.В. Хімічна обробка джинсових виробів. Вплив на довкілля та здоров'я споживачів	310
Маловик І.В., Скоробогатько Т.М., Стрілець В.В. Особливості діяльності газодимозахисників у засобах бронезахисту	312
Малько О.Д. Вибір математичної моделі прогнозування техногенних небезпек в умовах російської агресії	314
Мальований М.С., Одноріг З.С., Тимчук І.С., Lutek W. Дослідження іонообмінної ємності клиноптилоліту щодо іонів міді в умовах ідеального витіснення та в динамічному режимі	316
Неменуца С.М., Лисюк В.М. Охорона праці під час воєнного стану: психофізіологічні небезпеки	318
Проскурнін О.А., Цанко Н.С., Василенко С.Л., Захарченко М.І., Дем'янова О.О. Встановлення пунктів контролю якості води водних об'єктів при ліквідації наслідків аварії	320
Рейнвальд Б.С., Шилін М.О., Горносталь С.А. Декаплінг-аналіз як критерій еколого-орієнтованого розвитку регіону	322
Рибалова О.В. Небезпека виникнення надзвичайних ситуацій гідрологічного характеру внаслідок змін клімату	324
Рогач Ю.П., Шац Н.Ю. Щодо організації робочого місця та умов праці викладачів кафедри цивільної безпеки	326
Савін П.В., Теняєв С.В., Белюченко Д.Ю. Інтенсифікація зневоднення піску на складах за допомогою вакуумної установки	328
Семигук О.Р., Мацак А.О. Вплив осаду, що утворюється після очищення стічних вод, на навколишнє середовище	330
Смирнов О.М. Технологія розряджання 5,45–14,5-ММ НСЗ за допомогою установки та пластинчатого транспортера ПТ-600	332
Федонюк В.В., Толстушко А.М., Федонюк М.А., Толстушко Н.О. Метеорологічні явища в Луцьку та їх вплив на екологічну безпеку	334
Цимбал Б.М. Шляхи зменшення суб'єктивності до сприйняття професійних ризиків	336
Чеберячко С.І., Шароватова О.П. Небезпечні чинники корпоративної культури організацій як фактори оцінки психосоціальних ризиків	338
Шароватова О.П., Морозов А.І. Гендерна складова розвитку суспільства в контексті впливу на довкілля та його збереження	340
Шумидай І.В., Коніщук В.В. Природоорієнтовані рішення в Україні – аспект адаптації до змін клімату	342
Яцух О.В. ТНС-індекс як інтегральний показник оптимальних умов праці	345
Novalenkov S., Novalenkov S. Numerical modeling of concentration level hazardous chemicals in the air	347
Kondratenko O., Umerenkova K., Koloskov V., Koloskova H., Lytvynenko O., Borysenko V. Implementation of hydrogen storage technology based on metal hydrides into the high-power electric machines cooling systems	349
Kuziakın O., Khrypunov M., Shkoda D., Minakova K., Zaitsev R., Kirichenko M. Thin film CdS/CdTe micromodules	351
Kuznietsov P., Biedunkova O. Water clarification using lime softening and coagulant for water treatment at the power plant	354
Leliuk S., Saprykin R., Minakova K., Zaitsev R., Kirichenko M. Energy generation and storage system for autonomous power supply	355
Векишин В.О., Колосков В.Ю., Колоскова Г.М., Сінческул О.Л. Спосіб приготування металевого носія для каталізатора відновлення викидних газів від оксидів нітрогену	358